

FALEŠNĚ NEGATIVNÍ PAP TEST? CYTOPATOLOG V ROLI ČLENA SKUPINY ZNALCŮ PŘI POZDNÍ DIAGNÓZE CERVIKÁLNÍHO KARCINOMU

Dušková J.

Ústav patologie 1.LF UK a VFN a Katedra patologie IPVZ, Vysoká škola zdravotní,
CGOP, Praha, Česká republika

Autorka je členkou Komise pro screening karcinomu děložního hrdla Ministerstva zdravotnictví ČR

Souhrn

Vyšetření cervikálního cytologického stěru – Pap test – je screeningový nástroj schopný snížit významně incidenci rakoviny děložního hrdla, nikoli však toto onemocnění eradikovat. Má určité (v standardizovaných podmínkách velmi nízké) procento selhání, s nímž však veřejnost nepočítá a lze tudíž čekat nárůst soudních sporů souvisejících s pozdě diagnostikovanými karcinomy hrdla u pacientek, které se screeningu účastnily. Tak jako jsou mezinárodně standardizovány postupy provedení a interpretace tohoto vyšetření (Bethesda 2001), byly vypracovány i postupy přehodnocení uvažované falešně negativních testů (College of American Pathologists 2000(1)). Zdůvodnění návrhu na přijetí těchto standardizovaných postupů odbornou Společností českých patologů a zavzetí do pravidel Národního screeningu cervikálního karcinomu je obsahem článku.

Summary

False Negative PAP test?

Cytopathologist as a Member of Expert Group in Case of Late Diagnosis of Cervical Cancer

The Pap test represents a potent tool in reducing the incidence of cervical cancer, though it is unable to eradicate it totally. Under standardized application it has a (very low) failure rate unexpected by the public. In relation to the National screening program of cervical carcinoma an increase in number of litigation cases is to be expected started by women who took part in the screening program and still developed cervical cancer. Together with the international guidelines of Pap test administration and evaluation (Bethesda 2001), widely adopted guidelines for Expert review of histologic slides and Papanicolaou tests in the context of litigation or potential litigation have been formulated (College of American Pathologists 2000¹).

Arguments for adoption of these guidelines by the Czech Society of Pathologists and their implementation into the National Program of Cervical Cancer Screening are presented.

Čes.-slov. Patol., 46, 2010, No. 3, p. 62–64

Pap test je v současné době celosvětově často užívaný krátký a srozumitelný název pro cytologické vyšetření stěru z děložního hrdla, cílené k zachytu časných stadií cervikálního karcinomu. Mezinárodními dohodami odborných společností bylo dosaženo shody v použití standardizovaného postupu s barvením podle George Papanicolaoua; jeho jméno v krácené podobě v názvu odráží hlubokou úctu, kterou k jeho přínosu mezinárodní cytodiagnostická komunita chová. Druhá část názvu – „test“ nabývá nověji akcentovaného významu v soudně lékařských situacích. Test je zde odlišován od diagnózy.

V souvislosti se současně probíhající celospolečenskou propagací Národního screeningového programu k detekci časných stadií karcinomu děložního hrdla lze očekávat vedle cílového efektu snížení výskytu pokročilých obtížněji terapeuticky ovlivnitelných karcinomů i nárůst výskytu žalob na zanedbání odpovídající diagnostické a léčebné péče od pacientek, které do jisté míry nebo zcela vyhověly požadovanému schématu intervalových kontrol, a přesto u nich byl následně diagnostikován pokročilý karcinom děložního hrdla.

Tato výsledná pro pacientku i zdravotnický systém nepříznivá situace – nutnost adekvátně ošetřit rozvinutý nebo dokon-

ce pokročilý cervikální karcinom – se rozpadá do tří problémových okruhů, jež mohou selhat jednotlivě, nebo (poměrně často) i v kombinaci.

Pacientka nedocházela v asymptomatickém předchorobí na preventivní prohlídky a neměla test proveden. Na tuto častou skutečnost je cílen současný Národní program screeningu karcinomu hrdla. Tato pacientka však nebude podávat žalobu, vědoma si (bohužel až následně) vlastního zanedbání.

Pacientka docházela ke gynekologovi a v úrovni klinické/ambulantní nebyly využity všechny možnosti včasného zachytu přednádorových stavů – posouzení těchto postupů je záležitostí odborníků České gynekologicko-porodnické společnosti.

Pacientka docházela ke gynekologovi a v úrovni klinické/ambulantní byly využity všechny možnosti včasného zachytu přednádorových stavů. Pak je předmětem následného posouzení situace negativní (zpravidla opakovaně) výsledek cytologického vyšetření – Pap testu. Posouzení, zda bylo, či nebylo možno z archivovaných cytologických stěrů, jež jsou dostupné k opakovanému přehodnocení, zjistit časnější stadia následně diagnostikovaného karcinomu, patří zcela nepo-